

γκάγκα τό, Πελοπν. (Ξηροκ.) *gága* Κρήτ. (Μεραμβ.) Κύθηρ. Σάμ. *kága* Κρήτ. Κῶς Σύμ. *γκάγκι* Πελοπν. (Ἡλ.) *gági* Ζάκ. Κεφαλλ. *κάκα* Κρήτ.

Λέξις πεποιημένη τῆς παιδικῆς γλώσσης, πιθαν. ἐκ τοῦ *δάγκα* προστ. τοῦ ρ. *δαγκάνω* - *δαγκώνω*.

Τὸ δῆγμα, τὸ δάγκωμα καὶ συνεκδ. ἡ λήψις τροφῆς ἐνθ' ἄν.: *Κάνω gága* (δαγκώνω, τρώγω) Μεραμβ. *Κάνε*, παιδί μου, *gága* τὸ *μαμά* (προτρεπτικῶς εἰς τὰ μικρὰ παιδιὰ διὰ νὰ φάγουν) αὐτόθ. *Ἦκαμε gága* τῇ γλῶσσᾳ *dou* (ἐδάγκωσε τὴν γλῶσσαν του) αὐτόθ. *Μὴ τὸν γάτ-θη*, γιατί *κάμνει κάγα* (*γάτ-θη* = γάττον) Κῶς. *Μὴ πάης ἐκεῖ*, γιατί ὁ *babούλας* βάζει μέσα 'ς τὴ *δαγάρα* του τὰ κακὰ παιδιὰ καὶ τὰ κάνει *gága* Κύθηρ.

γκαγκάνα ἡ, Κωνπλ. Προπ. (Πάνορμ.) *gagána* Κρήτ. (Μεραμβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκάγκα* ἡ, μὲ πιθαν. ἐπίδρασιν τοῦ οὐσ. *δαγκάνα*.

1) Ἡ χηλὴ τοῦ ἀστακοῦ Κωνπλ. Προπ. (Πάνορμ.)
2) Ἀγκάθι 1, τὸ ὅπ. βλ., Κρήτ. (Μεραμβ.): *Ἡ gagána* θὰ σὲ *κάμη bíbi* (θὰ σὲ ἀγκυλώσῃ, θὰ σὲ τσιμπήσῃ).

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γκαγκάνας* Θεσσ. (Λάρ.) Μακεδ. (Καστορ. Κοζ. Θεσσαλον.) Στερελλ. (Λαύρ.)

γκαγκάνι τό, Ἀμοργ. Πελοπν. (Γέρμ.) *γκαγκάν'* Θεσσ. (Συκαμν.) Μακεδ. (Ἀνασελ. Ἀρκοχώρ. Βέρ. Βόιον Βροντ. Δαμασκ. Δάφν. Κολινδρ. Λιτόχ. Νάουσ. Πελεκᾶν. κ.ά.) *καγκάνι* Ἀμοργ. *καγκάν'* Θεσσ. *γκάγκανου* Μακεδ. (Κοζ.) *gagán'* Λέσβ. (Πάμφιλ.) Σάμ. *gáganou* Σάμ. *γκαγκάρ'* Μακεδ. (Δοξᾶτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκάγκα* ἡ. Πβ. ἐξ ἐγγρ. Μυκόνου τοῦ 1670 ἐν Γ. Πετροπ., Νοταρ. πράξ. Μυκ., 1269, 4-5 «ὁ Πατέστος τοῦ Γκαγκάνη».

1) *Γκάγκα* 1, τὸ ὅπ. βλ., Μακεδ. (Ἀνασελ. Βόιον Δαμασκ. 2) *Γαῖδο υράγκαθο* 1, τὸ ὅπ. βλ., Λέσβ. (Πάμφιλ.) Θεσσ. Μακεδ. (Βέρ. Βροντ. Δάφν. Δοξᾶτ. Κοζ.) Πελοπν. (Γέρμ.) Σάμ.: *Ἀφ' σεις, μαρή, τοῦ λαχτέντου κι δέβ'κιν'* 'ς τὰ *γκαγκάνια* (*λαχτέντου* = χοιρίδιον, *δέβ'κιν'* = μπῆκε) Δάφν. β) Κατ' ἐπέκτ. πᾶν εἶδος ἀκάνθης Μακεδ. (Ἀρκοχώρ. Κολινδρ.) Σάμ.: *Μπῆκι 'ς τοῦ χέρ' ἕνα γκαγκάν'* Κολινδρ. γ) Ὁ καρπὸς τοῦ γαιδαράγκαθου Μακεδ. (Νάουσ.) 3) Κατὰ πληθ. *Γκαγκάνια* ὀνομάζονται σκωπτικῶς οἱ κάτοικοι τοῦ Λιτοχώρου ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν γειτονικῶν χωρίων Μακεδ. (Λιτόχ.) 4) Παντὸς εἶδους προεξοχὴ Μακεδ. (Πελεκᾶν. κ.ά.) β) Λοφίον πετεινοῦ Μακεδ. (Πελεκᾶν.) γ) Ἡ κλειτορίς τοῦ γυναικείου γεννητικοῦ ὄργανου Μακεδ. 5) Βάρος ἐκ λίθου ἢ σιδήρου ἐξηρητημένον διὰ σχοινίου ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἀντίου διὰ νὰ κρατῇ διὰ τοῦ βάρους του τεταμένον τὸν στήμονα Ἀμοργ. Συνών. *ἀνακρεμασίδι* 1.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. 'Σ τοῦ *Gagáneh* Κρήτ. (Βιάνν.)

γκαγκανίζω ἐνιαχ. *γκαγκανίζου* Μακεδ. (Βέρ. Κολινδρ.) *gaganō* Λέσβ. (Πάμφιλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκάγκανι*.

Κεντῶ, νύσσω Λέσβ. (Πάμφιλ.) Μακεδ. (Βέρ. Κολινδρ.): *Mi gaganēi* ἡ φανέλα ἡ μαλλένια Πάμφιλ. β) Μεταφ., ἐνοχλῶ, πειράζω τινὰ Μακεδ. (Βέρ. Κολινδρ.): *Σὶ γκαγκανίζου νὰ μὴ σὶ πάρ'* ἡ ὑπνοῦς Κολινδρ.

γκαγκάνισμα τό, ἐνιαχ. *γκαγκάν'σμα* Μακεδ. (Κολινδρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γκαγκανίζω*.

Νύγμᾳ δι' ἀκάνθης ἢ βελόνης. Συνών. *ἀγκύλωμα* 1, *τρύπημα*, *τσίμπημα*, *τίτσημα*.

γκαγκανομύτης ἐπίθ. ἀμάρτ. *γκαγκανουμύτ'ς* Μακεδ. (Δαμασκ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *γκάγκανι* καὶ *μύτη*.

Ὁ ἔχων μύτην ὡς ράμφος πτηνοῦ.

γκάγκανος ὁ, Προπ. (Πάνορμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκάγκανι* κατὰ τύπ. μεγεθ.

Μέγα ράμφος πτηνοῦ. Πβ. *γκάγκα* ἡ.

γκαγκάνω ἐνιαχ. *gagánō* Σύρ. (Ἑρμούπ.)

Λέξις παιδικὴ πεποιημένη ἐκ τοῦ οὐσ. *γκάγκα* τό, κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. *δαγκάνω*.

Δαγκώνω, δαγκάνω: *Μή, θὰ σὲ gagásō!*

γκαγκάος ὁ, ἐνιαχ. *gagáos* Κύθηρ.

Πιθαν. λ. ὀνομαστικοποιημένη ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ πτηνοῦ.

Τὸ πτηνὸν Κρεῖξ ἢ γνησίᾳ ἢ ἡ λειμώνιος (*Crex crex*), τῆς οἰκογ. τῶν Ραλλοειδῶν (*Rallidae*). Συνών. *ὀρτυκοβασιλιάς*, *ὀρτυκομάννα*, *ὀρτυκομήτρα*, *ὀρτυκοσοῦρτης*, *σιταρόκοττα*.

γκάγκαρο τό, Ἀθῆν. (παλαιότ.)—Μακρυγ., Ἀπομν. 2, 91 Δ. Καμπούρογλ. ἐν ἐφημ. Ἀθῆναι, 12 Μαρτίου 1905 Ν. Ἔστ., 21 (1937), 194 *gágaro* Σύρ. *κάγκαρο* Κύπρ. (Γερμασ. κ.ά.) *κάγαρο* Ἀστυπ. Κύθν. Σύρ. *γκάγκαρος* ὁ, Πελοπν. (Γορτυν. Κλειτορ.) Τῆν.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *g a n g h e r o* = στρόφιγξ.

1) Εὐλινος ἢ σιδηροῦς μοχλὸς χρησιμοποιοῦμενος ἐσωτερικῶς τῆς θύρας πρὸς ἀσφάλισιν αὐτῆς Ἀθῆν. (παλαιότ.) Ἀστυπ.—Μακρυγ., ἐνθ' ἄν. Δ. Καμπούρογλ., ἐνθ' ἄν. Ν. Ἔστ., ἐνθ' ἄν.: *Ἡ ὥρα περασμένη, καὶ κάθε νοικοκύρης φρόντιζε νὰ 'χῃ βαλμένο τὸ γκάγκαρο 'ς τὴν πόρτα* Ν. Ἔστ., ἐνθ' ἄν. Συνών. *ἀμπάρε* 1. 2) Σιδηρᾶ στρόφιγξ ἐφ' ἧς στηρίζεται καὶ περὶ τὴν ὁποίαν στρέφεται ἕκαστον φύλλον τῆς θύρας Κύθν. Κύπρ. (Γερμασ. κ.ά.) Σύρ.: *Δίνει τῆς πόρτας μὴ καὶ πάει μέσα μὲ τὰ gágara μαζί* Σύρ. Συνών. *μάσκο υλο*. β) Καρφίον ἐν σχήματι ὀρθῆς γωνίας πρὸς ἀνάρτησιν καθρέπτου κ.τ.τ. ἐπὶ τοῦ τοίχου Κύπρ. 3) Τὸ ὁστοῦν τῆς κάτω σιαγόνης τοῦ χοίρου, πιθανῶς διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ σχήματος πρὸς τὴν κιγκλίδα τῆς θύρας Τῆν. β) Τὸ ὁστοῦν τοῦ σφυροῦ, ἀστράγαλος καὶ κατ' ἐπέκτ. εἶδος παιδιᾶς γνωστῆς ἀλλαχοῦ ὡς *ἀστράγαλος* 1β, *ἀστράγαλι* 2, *ἀσίκι* 1β, *βασιλιάς* 12, *κότσι* Πελοπν. (Γορτυν. Κλειτορ.)

γκαγκαρόμπουζος ἐπίθ. ἀμάρτ. *καγκαρόπουζος* Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *γκάγκαρο*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *κάγκαρο*, καὶ *μπούζα*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *πούζα*.

Ὁ ἔχων μεγάλην, βαρεῖας μορφῆς κήλην.

γκάγκαρος ἐπίθ. Ἀθῆν. — Μακρυγ., Ἀπομν. 2, 91 Δ. Καμπούρογλ., εἰς ἐφημ. Ἀθῆναι 12 Μαρτίου 1905 *γκάγκαρης* Ἀθῆν. (παλαιότ.) Μακεδ. (Δρυμ.) *κάγκαρος* Κύπρ. (Γερμασ. κ.ά.) *γκαγκαραῖος* Μακρυγ., Ἀπομν. 2, 91 Γ. Σουρῆ,

Ρωμ. ἀριθμ. 294. Πληθ. γκαγκαραῖοι Ἀθῆν. — Γ. Σουρῆς Ρωμ. ἀριθμ. 2 γκαγκάρηδες Ἀθῆν. Θηλ. καγκάρα Κύπρ. (Πεδουλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ ἄ γ κ α ρ ο. Ὁ τύπ. γ κ α γ κ α ρ α ῖ ος ὑποχωρητικῶς ἐκ τοῦ πληθ. γ κ α γ κ α ρ α ῖ ο ι Βλ. D. Georgakas, Glotta 31 (1951) 213-214 καὶ Mélanges Merlier, 78.

1) Σκωπτικῶς, ὁ κάτοικος τῶν Ἀθηνῶν τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῶν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν χρόνων (πιθανῶς διὰ τὸ ἀκοινώνητον τῶν Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατηγορουμένων ὅτι εἶχον πάντοτε ἡσφαλισμένην τὴν θύραν τῆς οἰκίας των μετὰ τὸ γ κ ἄ γ κ α ρ ο) Ἀθῆν. — Μακρυγ., ἐνθ' ἂν. Δ. Καμπούρογλ., ἐνθ' ἂν.: Ἀθηναῖος γκαγκάρος || Ἀσμ.

Ἀθηναῖος γκαγκάρος, Πειραιώτης μαουνιέρης.

β) Ὁ γνησίως ἰθαγενὴς Ἀθηναῖος ἐνθ' ἂν.: Ποίημ.

Γκαγκαραῖος σαμαρτζῆς ἀπὸ τὴν Πλάκ' ἀπάνω

Γ. Σουρῆς, ἐνθ' ἂν. 294. γ) Ὁ αὐτόχθων κάτοικος τῆς Χαλκιδικῆς. 2) Εὐμεγέθης, ὑψηλός, πιθαν. κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῆς ὑψηλῆς θύρας τῆς στηριζομένης καὶ κινουμένης μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ κ α γ κ ἄ ρ ο υ Κύπρ. (Γερμασ. Πεδουλ. κ.ά.): Ἐν ἡμπορῶ ἐγὼ νὰ φκῶ πάνω 'ς τούτην τὴν κ-κεραζιάν, ἔτσι καγκάραν ὥς τζεῖ πάνω τζεῖ Πεδουλ. β) Ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων, ὁ ἀτάκτως βαδίζων Κύπρ.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπὼν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκαγκάρος Ἀθῆν. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Στερελλ. (Ὁρχομεν.) καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τοὺς τύπ. Κάγκαρης Πελοπν. (Δυρράχ.) Θηλ. Καγκαρῖνα Πελοπν. (Δυρράχ.) Γάγαρης Σῦρ.

γκαγκᾱς ὁ, Προπ. (Πέραμ.) gagās Προπ. (Μαρμαρ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ ἄ γ κ α ῖ.

Ὁ θαλάσσιος καρκίνος ὡς ἔχων γ κ ἄ γ κ ε ς, ραμφοειδεῖς δ α γ κ ἄ ν ε ς, χηλάς.

γκᾱζα ἡ, Μακεδ. (Βόιον) γᾱζα Μακεδ. (Γήλοφ. Γρεβεν. Δασοχώρ.) κάσα Μακεδ. (Γρεβεν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ ἄ ζ ι.

Γ κ α ζ ο τ ε ν ε κ ἔ ς 1, τὸ ὅπ. βλ.

γκαζάδικο τό, σύνθη. γαζάδικο Ἰων. (Βουρλ.) Κέρκ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ γ κ α ζ ᾱ δ ε ς πληθ. τοῦ οὗς. γ κ α ζ ᾱ ς.

1) Ἀποθήκη πετρελαίου, ἰδίᾳ τοῦ μονοπωλίου σύνθη. 2) Πετρελαιοφόρον πλοῖον, χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν μεταφορὰν πετρελαιοειδῶν, ἄλλως δεξαμενόπλοιο σύνθη.: Μπαρκάρισε με γκαζάδικο (ἐναυτολογήθη εἰς ἰδιωτικὸν πετρελαιοφόρον) Πειρ. κ.ά. Μπάγκαρε με γαζάδικο Σῦρ. (Ἐρμούπ.) Πουλὸν ὑποφέρῃμι 'ς τὰ γαζᾱδ'κα Ἀλόνν.

γκαζανὸς ὁ, ἐνιαχ. γατζανὸς Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ ἄ ζ ο ς, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. γ κ ἄ - τ ζ ο ς, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - α ν ὀ ς.

Ὄνος. Συνών. β α σ τ α γ ὀ, γ ἄ ι δ α ρ ο ς, γ α ι δ ο ὕ - ρ ι, γ κ ἄ ζ ο ς, γ ο μ ἄ ρ ι, ὀ ν ι κ ὀ ς, φ ο ρ τ ῖ κ ι.

γκαζᾱς ὁ, πολλαχ. γαζᾱς Ἰων. (Βουρλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ ἄ ζ ι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - ᾱ ς.

1) Πλανόδιος πωλητὴς πετρελαίου Ἰων. (Βουρλ.) κ.ά. 2) Ὁ ἔχων πετρελαιοπωλεῖον πολλαχ.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπὼν. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκαζᾱς Ἀθῆν. Εἰβ. (Χαλκ.) Θεσσ. (Βόλ. Τρίκκ.) Μακεδ. (Θεσσαλον.)

γκαζέλα ἡ, ἐνιαχ. γκατζέλα Μακεδ. γαντζέλα Θράκ. (Αἶν.) γκατζέλα Ἡπ. (Κουκούλ. Πρέβ.) κ.ά. κατσελ-λα Κύπρ. γκαρτζέλα Πελοπν. (Μαντίν. Μεγαλόπ.) γαζέλα Θεσσ. (Κρυόβρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. κ.ά.) — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. γαζέλα Ἡπ. (Δρόβιαν.) γκατζόλα Μακεδ. γκατζόλα Ἡπ. Θράκ. (Διδυμότ. Καρωτ. Σουφλ.) γαζόλα Θεσσ. (Καλαμπάκ.) γαζόλα Μακεδ. (Βλάστ. Δῖον Κολινδρ. Ὀλυμπ.) γαρτζόλα Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἐκ τοῦ ὑστερολατιν. g a z e l l a = φορβάς, τὸ ὅπ. ἐκ τοῦ Ἀραβ. g h a z e l = δορκάς. Πβ. Τουρκ. g a z a l = δορκάς. Βλ. Du Cange, Glossar. med. et Inf. Latin. εἰς λ. g a z e l a. Κατὰ τὸν Ν. Ἀνδριώτην ἐκ τοῦ ἀρχ. οὗς. κ α ν - θ ἡ λ ι ο ς. Βλ. Lexicon der Archaismen in Neugriechischen Dialekten.

1) Θήλεια ὄνος Ἡπ. (Δρόβιαν. Κουκούλ. Πρέβ. κ.ά.) Θεσσ. (Καλαμπάκ. Κρυόβρ.) Θράκ. (Αἶν. Διδυμότ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Δῖον Κολινδρ. Ὀλυμπ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γραν. κ.ά.): Πῆγα 'ς τοὺς λόγγου κι φόρτουσα τ' γαζέλα μ' ξύλα Αἰτωλ. || Αἰνιγμ. Γκατζόλα κατσαρονιέν' ἀράπ'ς τ'ν ἀνηβαῖν' (ἡ πυροστιά μετὰ τὴν χύτραν) Σουφλ. || Ἀσμ.

Ἐκ τῇ στράτα ἀπὸ τοῦ πάινι, τοῦ δρόμου ποὺ πααῖν', βρέ, νά σ' κι οὐ κιαρατόλκους κι τρώει τὴ γαζόλα Καλαμπάκ. Συνών. β α σ τ α γ ο ὕ ρ α, γ α ι δ ἄ ρ α, διὰ τὸ ὅπ. βλ. εἰς λ. γ ἄ ι δ α ρ ο ς, γ ο μ ἄ ρ α, γ κ α ζ ε λ ῖ - ν α. β) Μεταφ., προσφώνησις ἀτάκτου νέας Στερελλ. (Γραν.): Ἄι, μουρὴ γαζέλα! 2) Ἀγελάς Κύπρ.: Οὐλ-λην τὴν ὥραν ξερομασᾶ σὰν τὴν κατσελ-λαν. Ηῦρα χίλια πρόβατα, χίλιους ἄρρους, ὄρνιθαμ-μαύρην τζαῖ κατσελ-λαμ μ' ἑκατὸ δαμάλους (ἐκ καταδέσμου). 3) Εἶδος παιδιᾶς Θράκ. (Σουφλ.): Μακρὴ γκατζόλα. Συνών. γ ἄ ι δ α ρ ο ς 16. 4) Ὅρος ὑφαντικῆς, σημαίνων τὸ προστιθέμενον νῆμα εἰς τὸ κατὰ λάθος σχηματιζόμενον κενὸν κατὰ τὸ διάσιμον Θράκ. (Σουφλ.) Συνών. π ο υ λ ἄ ρ ι.

γκαζελάκα ἡ, ἀμάρτ. κατσελ-λάκ-κα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ α ζ ἔ λ α, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ κ α τ σ ἔ λ - λ α, καὶ τῆς μεγεθ. καταλ. - ἄ κ α.

Μεγάλη ἀγελάς. Συνών. ἄ γ ε λ α δ ἄ ρ α.

γκαζελάκι τό, ἀμάρτ. γκατζολάκ' Θράκ. γκατζονλάκ' Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ α ζ ἔ λ ι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ ὁ τύπ. γ κ α - τ ζ ὀ λ', καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. - ἄ κ ι.

Νεογνὸν ὄνου, ὀνάριον. Συνών. γ α ι δ ο υ ρ ἄ κ ι 1. 2) Εἶδος παιδιᾶς Θράκ. (Σουφλ.)

γκαζελαρεθὸ τό, ἀμάρτ. κατσελ-λαρκὸν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ α ζ ἔ λ α, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. κ α - τ σ ἔ λ - λ α, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - α ρ ε ι ὀ.

1) Ἀγέλη βοοειδῶν. Συνών. ἄ γ ε λ α δ ο κ ο π ἡ. 2) Βουστάσιον.

γκαζελάς ὁ, ἐνιαχ. γκαζελάς Ἡπ. γαζέλος Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ κ α ζ ἔ λ ι, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γ α ζ ἔ λ ι, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - ᾱ ς. Ὁ τύπ. γ ἄ ζ ε λ ο ς κατὰ τὸ συνών. γ ἄ ι δ α ρ ο ς.

